

Landbruget i Norge 1874.

Det forløbne Aar har været mindre gunstigt for den norske Landmand end dets Forgjængere. Foraaret indtraadte temmelig tidligt efter en mild og snefri Vinter, og Jorden var vel stikket for Bearbejdning, men vedholdende Tørke i den første Del af Sommeren hindrede Kornets jævne Spiring og satte Græs væxten stærkt tilbage. Indhøstningen besværliggjordes derimod i de fleste Egne i høj Grad af vedholdende Regnvejr, i Særdeleshed for Kornets Vedkommende, medens Høet kom godt i Hus i de Egne, hvor Indhøstningen deraf falder tidligere paa Sommeren. Forøvrigt var Udbyttet som sædvanlig ulige i de forskjellige Dele af Landet. Afkastningen synes at have været misligst i den nordligste Del af Landet, i Tromsø Stift, hvor baade Ager og Eng gav ringe Udbytte, og hvor Indhøstningen desuden var særdeles besværlig. I de throndhjemste Amter var Udbyttet i det Hele taget ret tilfredsstillende og forholdsvis bedre end i det øvrige Land. Paa Vestkysten var Afkastningen liden og Indbjergningen højest besværlig saavel for Kornets som for Høets Vedkommende, og det samme gjælder ogsaa om de højere liggende Egne i det Østfjeldske, hvor desuden Frostene anrettede en Del Skade paa det umodne Korn. I de mere lavtliggende Egne af det Østfjeldske, hvor Jordbruget i det Hele har størst Betydning, blev Afkastningen af Hø usædvanlig liden, medens det derimod kom ret godt i

i Hus; af Korn maaste som i et Middelaar, men Indbjergningen deraf var meget vanskelig. Kartoffelavlens var over hele Landet mindre god, idet Kvantiteten var middelmaadig, medens Kvaliteten lod meget tilbage at ønske, og fra alle Kanter klages der over, at Kartofflerne ikke holde sig i Rjælderne. Prisen er derfor ogsaa meget høj, for nærværende $1\frac{1}{2}$ à 2 Spd. pr. Td. De øvrige Rodfrugter have givet et mere tilfredsstillende Udbytte, men deres Dyrkning er endnu ikke af synderlig Betydning.

For Landet i det Hele taget kan man vistnok sige, at Udbyttet har været noget mindre end i et Middelaar. Fornemmelig har Høhøsten været usædvanlig liden, og som Følge deraf har man mangesteds været nødt til at indskrænke Besætningen af Kreaturer, der ogsaa var temmelig højt opdrevet som Følge af de tidligere gode Foderaar. Navnlig er der udsat en stor Mængde gamle Heste, hvoraf man havde ualmindelig mange paa Grund af de store Hestepriser og det stærke Behov af Hestekraft, som de foregaaende Aars forcerede Skovhugst havde fremkaldt, medens der i indeværende Vinter bliver hugget meget lidet i Skovene. Trods den almindelige Nedsætning af Besætningerne er det vistnok at befrygte, at der mangesteds vil blive trangt om Foder, især hvis Vinteren bliver lang og haard. Hø og Halm betales allerede med høje Priser (resp. 4 à 5 Spd. og $1\frac{1}{2}$ à 2 Spd. pr. Skpd.), og Fodringen er ganske sikkert i de fleste Egne meget knap. Mælkeudbyttet er selvfølgelig ringe, og Prisen paa Mælk er tildels som Følge heraf, tildels paa Grund af den almindelige Prisstigning paa de fleste Artikler, højere end sædvanlig. Stummet Mælk betales saaledes for nærværende Tid i Byerne med $2\frac{1}{2}$ à 4 Sk. pr. Pot.

Blandt offentlige Foranstaltninger vedkommende Jordbruget kan mærkes, at der under Departementet for det Indre er ansat en sagkyndig Konsulent for Jordbrugsanliggender, medens man tidligere ganske savnede en central og sagkyndig Ledelse af Statens Foranstaltninger til Jordbrugets Fremme. Det er at haabe, at der herved vil komme en større Ensartet-

hed og mere Plan i Anvendelsen af de Midler, der aarlig bevilges hertil, ligesom at Storthinget kan blive tilbøjeligt til at forøge disse Midlers Beløb, der for nærværende Tid ikke er betydeligt, naar det viser sig, at de virke til større Gavn.

Naar man betragter Landets Jordbrug i sin Helhed og vil undersøge, hvilke Fremmskridt dette har gjort i det forløbne Aar, da er det vistnok utvivlsomt, at glædelige Forbedringer jævnt finde Indpas, fornemmelig maaste i Kreaturstallet og Mælksens Behandling. Men det ligger i Jordbrugets Natur, at Fremmskridtene ikke kunne indføres pludselig og i det Hele taget ikke vise sig paa nogen isjnefaldende Maade. Forforskjellige Omstændigheder have ogsaa medført, at der ikke er nedlagt saa meget Arbejde paa egentlige Grundforbedringer i de sidste Par Aar, som man kunde have ventet efter det jævnt gode Udbytte, som de foregaaende Aar gav Landmanden. Den væsentligste Aarsag er vistnok de i høj Grad forøgede Arbejdspriser. Landets Skibsart, Fiskeri og Skovbrug har i nogle Aar givet større Udbytte end forhen og har samtidig lagt Beslag paa en stor Del af den forhaandenværende Arbejds-kraft. Den lette Afgang til Arbejdsfortjeneste og den høje Betaling har her som i andre Lande medført en forhen ukjendt Ustadihed hos Arbejderne, og i mange Egne har det været meget vanskeligt at faa faste Tjenestefolk. Det er en Selvfølge, at de allerfleste Landmænd under saadanne Forhold faa meget som mulig opsætte alle større Forbedringsarbejder til et senere Tidspunkt. Den norske Bonde raader desuden i Almindelighed endnu over altfor liden Driftskapital, og de, som ere i Besiddelse deraf, driste sig sjelden til at lægge den ned i sin Ejendom i Form af Grundforbedringer.

Derimod have Forholdene medført, at arbejdsbesparende Redskaber og Maskiner vinde Indpas i næsten højere Grad, end man kunde ventet. Blandt disse maa særlig fremhæves Slaa- og Mejemaskiner, der i det forløbne Aar have vundet saa stærk Udredelse, at man vistnok om føje Tid kan vente at se dem udbredte til alle større og middelstore Ejendomme. Det

har viist sig, at flere af de i den sidste Tid indførte Maskiner, fornemmelig maaste Woods's smaa Slaamaskiner og A. Platt & Co.'s kombinerede „Buckeye“maskine fyldestgjør alle de Fordringer, man med Rimelighed kan stille til dem, selv om Terrainet er adskillig kuperet.

Medens Landets store Fremgang i materielt Velvære vistnok endnu ikke har medført tilsvarende indgribende Grundforbedringer i vort Agerbrug, saa er det næppe Tvivl underkastet, at dette efterhaanden vil blive Tilfældet. Eftersom Jernbanerne og udviklede Dampskibskommunikationer bringe større Betydning mellem Landet og Byerne, og eftersom de sidstes Evne til at købe Landmandens Produkter stiger, vil det ogsaa vise sig for denne, at det lønner sig for ham at fremkalde en forøget Produktion samtidig med at en Del af de erhvervede Kapitaler efterhaanden vil tilflyde ham og sætte ham i Stand til at foretage mange Forbedringer.

W.

Kapitelstærterne for Aaret 1874.

(Efter „Ministerialtidsende“).

	Hvede		Rug		Byg		Havre		Gule Kærter		Graa Kærter		Bog- hvede		Bog- hvedegryn		Smør		Kjæft		Pon- ning	
	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.	pr. Td.	Rt. D.
Sjællands Stift. (Bornholm undtagen)	14	43	14	10	28	17	6	15	87													
Opn	16	78																				
Bornholm	14	12	13	2	8	89																
Høns Stift	13	54	13	8	48																	
Lolland-Falsters Stift: forrige Maribo og Kalholm Ainter	16	99	15	19	14	7	9	93	17	20	16	36										
— Falsled Amt	17	12	15	21	13	98	9	49	15	98	15	70										
— Nyløbing Amt	17	15	14	92	13	94	9	80	16	55	16	45										
Nalborg Stift: Vendehøvel og Pan-Herreder Tbh og Mors			13	66	12	85	7	93														
Riborg Stift			14	47	12	18	8	97														
Karubø Stift			13	14	12	45	7	68														
Hilse Stift: Sibe Amt			13	40	13	32	9	53														
Bejse Amt			15	38	12	60	9	55					10	66							54	63
Kingsløbing Amt			14	4	13	16	9	64					11	79							56	76
			14	99	12	60	8	44					11	28							50	51
3 Gjenneemnit af Aaret 1874	17	1	14	34, ^s	13	19, ⁶	9	20, ¹	16	69, ^s	16	9, ^s	11	24, ^s	25	25	93, ^s				53, ^s	63, ^s
— of Aarene 1870—74	20	14	14	6, ⁸	11	97, ⁷	7	82, ^s	14	90, ⁷	14	45, ¹	10	61, ⁸	23	79, ⁸	79				51, ¹	62
— 1865—74	19	69, ^s	14	14, ⁷	11	70, ^s	7	79, ¹	14	97, ^s	14	47, ⁵	10	60, ⁰	23	16, ⁷	74, ^s				48, ^s	60, ^s
— 1855—74	18	11, ⁵	13	6, ^s	10	57, ¹	6	99, ^s	14	14, ¹	13	73, ⁷	9	72, ⁷	21	19	66, ^s				42, ^s	55, ⁷